

Projektas „Stereotipai ir mokslinė fantastika” – naujos idėjos ir galimybės šiuolaikiniam pedagogui

Telšių švietimo centras įgyvendina 2 metų trukmės programos Erasmus + strateginių partnerysčių projektą „Stereotipai ir mokslinė fantastika”(Stereotypes in Hard Science Fiction/StereoSciFi). Projektas tikslas – padėti moksleiviams ir kitiems besimokantiems suprasti stereotipus ir užkirsti kelią diskriminacijai bei patyčioms, remiantis mokslinės fantastikos knygomis ir filmais. Projekto partneriai – įvairios mokyklos ir švietimo institucijos iš Portugalijos, Ispanijos, Italijos, Lenkijos ir Lietuvos. Koordinatorius – AidLearn (Portugalija).

Daugelis kone kasdien susiduriame su daugybe pačių įvairiausių stereotipų, kai kalbame apie žmogų, jo išvaizdą, tautybę, lytį, profesiją, socialinę grupę, zodiako ženklą – kitaip tariant, pagal viską, apie ką tik galime pagalvoti. Stereotipų sąrašas gali būti ilgas ir jų paskirtis yra supaprastinti realybę: „jie yra tokie”, pavyzdžiui: šie žmonės - tingūs, šie – punktualūs, gerai besimokantys – nuobodūs ir pan. – vienas kitas gal, bet ar visi? Kartais mes naudojame stereotipus apie grupę, kuriai mes priklausome, siekdami pasijusti stipresniais, pranašesniais už kitus, kurie yra „kitokie”: kitos tautybės kalba kita kalba, turi kitokias tradicijas, išpažįsta kitą religiją ir pan. Bet ar susimąstome, kad „KITOKS” savaime nereiškia, kad jis yra blogesnis? Daugeliu atveju stereotipai yra paremti pažintimi ar įsivaizdavimais, kuriuos įgijome mokykloje, žiniasklaidos pagalba ar šeimoje, vėliau apibendrinti ir taikomi apibūdinti kuo nors susijusiems žmonėms. Mokykla ir gali būti ta aplinka, kuri mestų iššūkį įvairiems stereotipams bei padėtų jaunam žmogui suvokti, kad „kitoks”, tai nereiškia blogesnis. Šis projektas ir padės novatoriškais ir patraukliais būdais, kas laikoma pramoga, tai yra mokslinės fantastikos knygomis bei filmais pristatyti bei aptarti jaunimo stereotipus ir diskriminacijos temą.

Stereotipų ir diskriminacijos temą mokykloje galima aptarinėti įvairių dalykų pamokose bei nepamokinėje veikloje. Vienas iš projekto rezultatų, tai partnerių bendrai parengtas jaunimo mėgstamų mokslinės fantastikos filmų ir knygų katalogas, kuriame nurodyti stereotipai, bus naudingas įrankis mokytojams ugdymo proceso pajavirinimui. Todėl mes tikimės, kad šis katalogas bus sėkmingai naudojamas mokyklose. Jis yra informatyvus, išverstas į projekto partnerių kalbas (taip pat lietuvių) ir jį galima rasti Telšių švietimo centro internetinėje svetainėje (www.sctelsiai.lt). Nors katalogas sukurtas mokykloms, jis gali būti naudojamas ir suaugusiųjų švietime. Mokslinė fantastika yra populiarus jaunų žmonių tarpe, tačiau ją mėgsta ir suaugusieji, besidominčių šiuo žanru, tai matoma iš didžiųjų mokslinės fantastikos svetainės lankančių žmonių skaičiaus.

Projekto įgyvendinimo metu rengiamas veiklų/išplėstinių pamokų ar užsiėmimų paketas-metodinė medžiaga mokytojams kaip dirbti su kataloge esančiomis knygomis bei filmais. Į šio projekto veiklas ir rezultatų kūrimą aktyviai įsijungė ir mūsų rajono pedagogai, tai: Telšių „Germanto“ progimnazijos anglų kalbos mokytoja Giedrė Raudonienė, kuri parengė 6 išplėstines anglų kalbos pamokas pagal kino filmą „Pasiklydę laike“ (angl. „In Time“), skirtas 8–10 kl. mokiniams; Telšių Žemaitės gimnazijos mokytojos Sonata Albrikiene (lietuvių k. ir literatūra), Elė Kakanauskienė ir Kristina Gričiuvienė (anglų k.) bei Lina Mušinskienė (etika, fizika), kurios kartu su mokiniais lietuvių ir anglų kalbomis skaitė I. Asimovo apsakymą „Užslinks naktis“ (angl. „Nightfall“), priklausantį Pasaulinės fantastikos Aukso fondui. Minėtos mokytojos sudarė 4 išplėstinių pamokų ciklą darbui su šiuo kūriniu 9–10 klasėse. Visos šios suplanuotos veiklos mokyklose bus įgyvendinamos kovo mėnesį.

Gruodžio mėn. Bilbao profesinėje mokykloje (Ispanija) vykusiame susitikime visi projekto partneriai pristatė savo veiklų išplėstinius planus, aptarė jų tobulinimo galimybes bei metodines rekomendacijas, kurios bus reikalingos dirbant su kataloge esančiomis knygomis ir filmais.

Žmogaus gyvenime niekas netrukdo taip, kaip stereotipai. Mokslas tik patvirtina, kad įvairūs stereotipai labai įtakoja mūsų gyvenimą, ir ypač jauname amžiuje. Diskriminacija ir netgi smurtas, grindžiamas stereotipais, yra dažnai aptariama tema kasdieniame gyvenime ir naujienose. Tai kelia didelį susirūpinimą ne tik Lietuvoje, bet ir Europoje, kurioje vertinama socialinė įtrauktis ir vienodas požiūris į visus.

Šiuo projekto partneriai tikisi teigiamo poveikio mokyklos aplinkai, tiek mokytojams, tiek mokiniams, padedant suvokti stereotipus, skatinant pagarbų santykį į kitą, didinant asmens savivertę bei pasitikėjimą savimi, kas itin svarbu siekiant užsibrėžtų tikslų.

Aldona Kleivienė, Ramutė Ežerskytė
Telšių švietimo centro metodininkės